

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi E.B.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
V ACa 229/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 19 marca 2026 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. akt V ACa 229/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącej E.B. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2 500 (dwóch tysięcy pięciuset) złotych za okres od 25 sierpnia 2020 r. do 19 marca 2026 r.;**
- 3. oddala skargę w pozostałym zakresie;**
- 4. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego Warszawie na rzecz skarżącej E.B. kwotę 200 (dwustu) złotych tytułem opłaty od skargi;**
- 5. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącej E.B. kwotę 240 (dwustu czterdziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości**

odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

Paweł Czubik Aleksander Stępkowski Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem, które wpłynęło do Sądu Najwyższego 29 stycznia 2026 r., powódka E.B. (dalej „skarżąca”) wniosła do Sądu Najwyższego - za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie - skargę na przewlekłość w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, sygn. akt V ACa 229/24.

Skarżąca, zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt V ACa 229/24;
2. nakazanie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcie niezwłocznych, sprawnych czynności zmierzających do zakończenia postępowania, w szczególności wyznaczenie terminu rozprawy;
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwot 4 000,00 zł;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącej kosztów postępowania zainicjowanego skargą, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 19 stycznia 2024 r. W dniu 22 stycznia 2024 r. Sąd wydał zarządzenie w przedmiocie zarejestrowania sprawy pod sygnaturą akt oraz zawiadomił pełnomocników o składzie rozpoznającym spraw. W dniu 30 grudnia 2024 r. skarżąca wniosła o wyznaczenie terminu rozprawy i doręczenie odpisu apelacji stronom. W dniu 28 lipca 2025 r. Sąd zawiadomił pełnomocnika skarżącej o składzie rozpoznającym sprawę. Skarżąca w lipcu 2025 r. złożyła skargę do Prezesa Sądu na działanie Sądu w zakresie braku podejmowania czynności merytorycznych w sprawie. Sąd odpowiedział na skargę w dniu 5 sierpnia 2025 r., wskazując, że sprawa oczekuje na wyznaczenie rozprawy. W dniu 15 stycznia 2026 r. pełnomocnik skarżącej złożył skargę w zakresie braku

wyznaczenia rozprawy od ponad 24 miesięcy. Zarzucono złą organizację pracy Sądu, skutkującą niewyznaczaniem regularnie rozprawy od momentu wpływu sprawy. Stan ten, zdaniem skarżącej, narusza jej prawo do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. W tych okolicznościach, żądanie przyznania kwoty 4 000 zł tytułem naruszenia jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest, zdaniem skarżącej, w pełni uzasadnione.

Prezes Sądu Apelacyjnego, w odpowiedzi na skargę, zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi. Potwierdził, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 19 stycznia 2024 r. i w tym samym dniu wylosowano sędziego referenta, a następnie 22 stycznia 2024 r. zarządzono wpisanie sprawy do repetytorium. Wskazał, że zarządzeniem z 30 lipca 2025 r. poinformowano pełnomocnika powódki, że czynności w sprawie związane z nadaniem biegu apelacji zostaną podjęte zgodnie z kolejnością wpływu. Zarządzeniem z 21 stycznia 2026 r. odpis apelacji pozwanego doręczono pełnomocnikowi powódki. Postanowieniem z 26 stycznia 2026 r. ustalono wartość przedmiotu zaskarżania apelacji powódki i wezwaną powódkę do uiszczenia opłaty uzupełniającej. Po uzupełnieniu braków formalnych, zarządzeniem z 18 lutego 2026 r., wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na 29 kwietnia 2026 r. Prezes Sądu Apelacyjnego nie negował, że postępowanie w sprawie trwa łącznie w obu instancjach prawie pięć i pół roku. Podkreślił, że podejmowano w sprawie czynności niezbędne do nadania biegu obu apelacjom. Wskazał na występujące w Sądzie problemy kadrowe, nadmierny, nagły i nieprzewidywalny wpływ spraw w krótkim czasie. W ocenie Prezesa Sądu Apelacyjnego zarówno państwo podjęło działania organizacyjne i legislacyjne (utworzenie XXVIII Wydziału Cywilnego w Sądzie Okręgowym w Warszawie do rozpoznawania spraw dotyczących umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do walut obcych) jak i kierownictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie podejmuje systematyczne działania zmierzające do zapobiegania przewlekłości postępowań (wystąpienia o wsparcie kadrowe i poprawę warunków lokalowych Sądu, o zmiany legislacyjne w zakresie procedury cywilnej, utworzenie VIII Wydziału Cywilnego do rozpoznawania spraw dotyczących umów kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF). Na wypadek, gdyby Sąd Najwyższy nie podzielił argumentacji przemawiających za oddaleniem skargi

na przewlekłość, Prezes Sądu Apelacyjnego podniósł, że żądana przez skarżącą kwota 4 000 zł nie został w żaden sposób uprawdopodobniona ani udowodniona. Nadto, że cel skargi został osiągnięty, skoro wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: "ustawa o skardze na przewlekłość postępowania") - strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła

przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, Nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, Nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, Nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2026 r., I NSP 575/25).

3. W świetle przytoczonego wyżej utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych tej sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w analizowanej sprawie został przekroczony, skoro wynosi ponad dwa lata od wpływu akt sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W ocenie Sądu Najwyższego, w powyższych okolicznościach uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania, zwłaszcza że od wysłania zawiadomienia o wylosowanym składzie orzekającym do momentu zarządzenia doręczenia apelacji powódce upłynęło prawie 2 lata.

Sąd Najwyższy nie dopatrył się przy tym w omawianym przypadku przesłanek, które mogłyby uzasadniać liczącą taki okres zwłokę w rozpoznaniu sprawy.

4. Dla stwierdzenia przewlekłości postępowania irrelewantne pozostają argumenty Prezesa Sądu Apelacyjnego dotyczące nagłego wpływu dużej liczby spraw do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w związku z tzw. kredytem frankowym. Zgodnie z przywołanym już art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dokonując oceny, czy naruszone zostało prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, obok upływu czasu, uwzględnia się indywidualne okoliczności sprawy. Zatem nie ma tu miejsca na szerokie uwzględnienie kwestii organizacyjnych, niestanowiących de iure składnika konkretnego postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 17 grudnia 2013 r., III SPP 242/13; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18). Kwestia właściwej organizacji sądownictwa, w tym zapewnienie optymalnej obsady kadrowej sądów, jest obowiązkiem państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2019 r., I NSP 18/19). Adresatem konstytucyjnego nakazu rozpatrzenia sprawy w rozsądnym czasie są przede wszystkim same sądy, a konieczną gwarancją materialną prawa do rozstrzygnięcia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki są odpowiednie warunki organizacyjne umożliwiające sądom „terminową” realizację ich zadań. Dotyczy to w szczególności obsady kadrowej, zarówno jeśli chodzi o liczbę sędziów, jak i personel pomocniczy. Powinność zapewnienia odpowiednich warunków spoczywa w pierwszej kolejności na ustawodawcy oraz na organach władzy wykonawczej, szczególnie na Ministrze Sprawiedliwości (zob. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 30 października 2006 r., S 3/06, OTK-A 2006/9/146).

Z tego względu, Sąd Najwyższy stosownie do art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, stwierdza, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt V ACa 229/24 doszło do przewlekłości postępowania.

Skarżąca wnioskuje o przyznanie jej z tytułu przewlekłości postępowania sumy pieniężnej w wysokości 4 000 zł. Nie uzasadniła, jednak, w sposób przekonujący dlaczego domaga się zasądzenia takiej kwoty. Orzekając o przyznaniu skarżącej od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy

pieniężnej, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej, jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie suma pieniężna nie może być niższa niż 2 000 zł. Postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się w sierpniu 2020 r. (25 sierpnia 2020 r. wpłynął pozew do Sądu Okręgowego w Warszawie), zatem do wpłynięcia skargi trwało ponad 5 lat. Nie ma też wątpliwości, że skarżąca osiągnęła swoją skargą zasadniczy cel. Celem skargi jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, zaś jej funkcją przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2012 r., III SPP 21/12; 15 kwietnia 2020 r., I NSP 193/19). Uwzględniając minimalną wysokość sumy pieniężnej określoną w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz okoliczność, że skarżąca osiągnęła cel skargi – uzyskała stwierdzenie przewlekłości postępowania przed Sądem II instancji i doprowadziła do przyspieszenia postępowania (Sad Apelacyjny wyznaczył termin rozprawy), uzasadnionym jest zasądzenie na rzecz skarżącej kwoty minimalnej w wysokości 2 500 zł. Tym samym, w pozostałym zakresie skargę oddalono.

Z uwagi na to, iż termin rozprawy w sprawie przed Sądem Apelacyjnym został już wyznaczony na dzień 29 kwietnia 2026 r., Sąd Najwyższy nie widzi potrzeby do wydania Sądowi Apelacyjnemu zaleceń w niniejszej sprawie.

O zwrocie uiszczonej przez skarżącą opłaty w kwocie 200 zł, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U.2026.118).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[az]

[r.g.]

